

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.74

2012.gada 14.septembrī

(Prot. Nr.44, 2.§)

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr.p/11/03.02./15

„Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu ASSA ABLOY Baltic AS filiāle Latvijā un SIA „BALTUERG” darbībās”

Konkurences padome (turpmāk – KP) 15.06.2010. pabeidza Atslēgmeistaru profesionālās darbības tirgus uzraudzību (turpmāk – Uzraudzība). KP Uzraudzības ietvaros konstatēja, ka 08.12.2009. sadarbības un pārdošanas līgumā starp ASSA ABLOY Baltic AS filiāle Latvijā un SIA „BALTUERG” (turpmāk – Līgums) 1.1.punktā noteikts, ka SIA „BALTUERG” pērk precis no ASSA ABLOY Baltic AS filiāles Latvijā (turpmāk - ASSA filiāle) tālākpārdošanai. Līguma 3.1.punkts nosaka, ka preču cena Līguma ietvaros ir pārdevēja mazumtirdzniecības cenu lapā noteiktā cena, no kuras ir atskaitīta 3.2.punktā noteiktā atlaide. Savukārt Līguma 3.3.punktā ir noteikts, ka preču tālākpārdošanas gadījumā pircējam ir rekomendēts pieturēties pie pārdevēja mazumtirdzniecības cenu lapā noteiktajām mazumtirdzniecības cenām.

Nemot vērā Līgumā ietvertos vienošanos par tālākpārdošanas cenu noteikšanas kārtību, kas liecināja par iespējamu aizliegtu vienošanos par tālākpārdošanas cenu fiksēšanu, KP 15.06.2011., pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu un 24.pantu, ierosināja lietu Nr.p/11/03.02./15 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu ASSA ABLOY Baltic AS filiāle Latvijā un SIA „BALTUERG” darbībās” (turpmāk - Lieta).

ASSA ABLOY Baltic AS filiāle Latvijā reģistrēta Komercreģistrā 09.12.2008. ar reģ.Nr.40103205135, juridiskā adrese: Kalnciema iela 33, Rīga, LV-1046. ASSA ABLOY Baltic AS filiāle Latvijā dalībnieks no 09.12.2008. ir ASSA ABLOY Baltic AS, reģistrēts Igaunijas Republikā. ASSA ABLOY Baltic AS juridiskā adrese: Valdeku iela 132, Tallina, EE0012¹.

SIA „BALTUERG” reģistrēta Komercreģistrā ar reģ.Nr.40003267868, juridiskā adrese: Liedes iela 2-53, Rīga, LV-1029, (faktiskā saimnieciskās darbības veikšanas adrese: Mūkusalas ielā 44, Rīgā, LV-1004).

¹ Saskaņā ar publiski pieejamiem datiem Igaunijas Republikas Uzņēmumu un organizāciju reģistra interneta vietnē <https://ariregister.rik.ee/lihtparing.py> un 2011.gada 9.decembra Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Izzīņu Nr.7-3-159625

Ievērojot Konkurences likuma 26.panta sestajā un septītajā daļā noteikto, KP pēc lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanas 20.08.2012. nosūtīja SIA „BALTUERG” un ASSA filiālei vēstules Nr.1390 un Nr.1389 informējot tās par tiesībām iepazīties ar Lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju.

Lietā ir pievienoti materiāli, kas iegūti Uzraudzības laikā un kas attiecas uz Lietu. KP ir ieguvusi informāciju no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra, ASSA filiāles, SIA „BALTUERG”, SIA „Ivetas Dravnieces grāmatvedības birojs”, SIA „Tirdzniecības nams „Kurši””, SIA „KRŪZA”, AS „RAUTAKESKO”, SIA „cenuklubs.lv”, SIA „DEPO DIY”, SIA „SOLO-F” un SIA „ASSEK”.

Izvērtējot ASSA filiāles un citus tirgus dalībnieku sniegto informāciju, kā arī papildus iegūto informāciju, KP

k o n s t a t ē j a :

1. Aizliegtas vienošanās normatīvais regulējums

Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem.

Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumu Nr.797 „Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” (turpmāk – Noteikumi Nr.797) 2.1.apakšpunktā ir noteikts, ka „vertikāla vienošanās ir vienošanās, kuru noslēguši divi (..) tirgus dalībnieki, no kuriem katrs veic saimniecisko darbību atšķirīgā ražošanas vai izplatīšanas līmenī, un kura attiecas uz vienošanās preču pirkšanas vai pārdošanas noteikumiem”. Noteikumu Nr.797 8.punktā noteikts, ka „vertikālā vienošanās tiek pakļauta vienošanās aizliegumam, ja vienošanās mērķis tieši vai netieši, atsevišķi vai kopā ar citiem apstākļiem, ko var ietekmēt vienošanās dalībnieki ir ierobežot pircēja iespēju noteikt pārdošanas cenu. Piegādātājs ir tiesīgs noteikt maksimālo vai ieteicamo pārdošanas cenu ar nosacījumu, ka vienošanās dalībnieki šādi slēptā veidā ar savu faktisko rīcību neievieš noteiktu vai minimālo pārdošanas cenu.”

Normatīvais regulējums pieļauj ASSA filiālei Līgumā noteikt maksimālo vai ieteicamo pārdošanas cenu ar nosacījumu, ja ASSA filiāle un SIA „BALTUERG” šādi slēptā veidā ar savu faktisko rīcību neievieš noteiktu vai minimālo pārdošanas cenu. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 6.punktu „konkurence – pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sacensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū”. Viens no konkurences pastāvēšanas pamatnosacījumiem - katram tirgus dalībniekam sava komerciālā un cenu politika ir jānosaka neatkarīgi. Šis princips izriet no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas. Iepriekš minētais gan neaizliedz tirgus dalībniekiem izvērtēt vai paredzēt konkurentu darbības, bet viennozīmīgi nepieļauj tiešus vai netiešus kontaktus starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, tai skaitā par cenu noteikšanu. Līdz ar to, SIA „BALTUERG” tālākpārdošanas cenas jānosaka neatkarīgi no citiem tirgus dalībniekiem.

2. Konkrētais tirgus

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu „konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu „konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības”, un saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu „konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir

ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām”.

SIA „BALTUERG” 30.11.2011. sarunu protokolā norāda, ka ASSA filiāles preces iepirka tikai, lai nokomplektētu savu preci, ko tālāk piedāvāt mazumtirdzniecībā. No ASSA filiāles nopirktais apjoms ir neliels, mazāk nekā 1% no kopējā SIA „BALTUERG” mazumtirdzniecības apjoma. No 30.11.2011. sarunu protokola izriet, ka SIA „BALTUERG” klienti pārsvarā realizē dažādus projektus. Lietā ir iegūta informācija, ka nelielos apjomos un dažos gadījumos ASSA filiāles izplatīto preci SIA „BALTUERG” ir pārdevis arī citam logu un durvju aprīkojuma pārdevējam.

(*)

Saskaņā ar Līguma 1.punktu (Līguma priekšmets), pircējs pērk ASSA ABLOY BALTIC AS izplatītās preces ar preču zīmēm „eff eff”, „ASSA”, „VingCard” u.c. preces tālākpārdošanai, kas atbilstoši ASSA filiāles katalogam ir dažāda veida logu un durvju aprīkojums. Tādējādi par ietekmēto preču tirgu Lietā uzskatāms dažāda veida logu un durvju aprīkojuma tirdzniecības tirgus.

Veicot ASSA filiāles partneru un klientu darījumu analīzi, secināms, ka ASSA filiāle pārdod ASSA ABLOY Baltic AS preces gala patērētājiem dažādos projektos un mazumtirgotājiem, kas tālāk preces pārdod saviem klientiem Latvijā. Ievērojot to, ka aizliegtas vienošanos tiesiskā sastāva konstatēšanai Lietā konkrētā tirgus definīcijai nav izšķirošas nozīmes, KP konkrētā tirgus definīciju atstāj atvērtu.

3. ASSA filiāles un SIA „BALTUERG” Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma izvērtējums

Lai pārbaudītu, vai Līgumā ietvertās atrunas par tālākpārdošanas cenu noteikšanas kārtību faktiski praksē neizpaužas kā fiksētu vai minimālo tālākpārdošanas cenu noteikšana, tika veiktas Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4.un 5.punktā paredzētās izmeklēšanas darbības (turpmāk – Inspekcija) ASSA filiālē un SIA „BALTUERG”. Papildus, lai noskaidrotu, vai ASSA filiāle līgumos ar citiem klientiem neiekļauj atrunu par rekomendējamām tālākpārdošanas cenām un vai šāda atruna faktiski praksē neizpaužas kā fiksētu vai minimālo tālākpārdošanas cenu noteikšana, KP aptaujāja arī citus ASSA filiāles klientus, kā arī citas lielākās komercsabiedrības, kuras veic logu un durvju aprīkojuma tirdzniecību gala patērētājiem, lūdzot iesniegt līgumus un/vai preču pavadzīmes-rēķinus iepirkumiem no ASSA filiāles.

3.1. ASSA filiāles preču cenas noteikšanas princips, SIA „BALTUERG” un ASSA filiāles paskaidrojumi par Līguma piemērošanu un tālākpārdošanas cenu noteikšanu

SIA „BALTUERG” 30.11.2011. sarunu protokolā paskaidro, ka „rekomendētās cenas netika piemērotas, jo SIA „BALTUERG” piedāvā slēdzenes kopā ar durvīm. (..) Projektētājs pasūta no SIA „BALTUERG” durvis ar slēdzenēm, attiecīgi tālāk SIA „BALTUERG” veic komplektāciju un piedāvā projektētājam. (..) Ir bijuši gadījumi, kad SIA „BALTUERG” pārdod durvis, savukārt slēdzeni pasūtītājam pārdod cits uzņēmums, kuram, piemēram, ir lielāka atlaide slēdzenēm.” SIA „BALTUERG” pēdējais pirkums no ASSA filiāles notika 2009.gadā. SIA „BALTUERG” klienti mazumtirdzniecībā pērk sakomplektētu preci - slēdzeni kopā ar durvīm, un atsevišķa cena slēdzenī netiek norādīta. Savukārt lielajiem klientiem, kuri organizē iepirkumu konkursus, SIA „BALTUERG” iesniedz individualizētus piedāvājumus. SIA „BALTUERG” nepastāv cenu lapas. SIA „BALTUERG” par iepirkuma cenām norāda, ka „tās tika piemērotas vai nu pēc kataloga, vai pēc internetā [ASSA ABLOY Baltic AS] mājas lapā publicētajām cenām. Parasti cena tika noskaidrota pa telefonu”. Papildus SIA „BALTUERG” norāda, ka „nepērk daudz no ASSA ABLOY, jo (..) SIA „BALTUERG” gadījumā atlaide bija neliela, līdz ar to SIA „BALTUERG” tas nebija izdevīgi.”

(*)

Laika posmā no ASSA filiāles dibināšanas brīža 2008.gada nogalē līdz 18.08.2011. SIA „BALTUERG” ir veikusi mazāk kā 10 darījumus ar ASSA ABLOY Baltic AS par preču iepirkšanu kopumā par salīdzinoši nelielu summu. No Lietā esošajām preču pavadzīmēm-rēķiniem secināms, ka SIA „BALTUERG” precī ir pircis no ASSA ABLOY Baltic AS, lai gan Līgums ir noslēgts ar ASSA filiāli.

(*)

3.2. ASSA filiāles klientu un citu logu un durvju aprīkojuma mazumtirgotāju paskaidrojumi par sadarbību ar ASSA filiāli

Lietā veikta ASSA filiāles klientu un iespējamo sadarbības partneru aptauja, 06.06.2012. izsūtot informācijas pieprasījumus SIA „Tirdzniecības nams „Kurši””, SIA „KRŪZA”, AS „RAUTAKESKO”, SIA „cenuklubs.lv”, SIA „DEPO DIY”, SIA „SOLO-F” un SIA „ASSEK”.

KP 15.06.2012. saņēma atbildes vēstuli no SIA „ASSEK”, kurā norādīts, ka „SIA „ASSEK” nav tirdzniecības vietu, jo sadarbība pārsvarā tiek veidota ar projektiem. SIA „ASSEK” un [ASSA filiālei] nav savstarpēja līguma (līgums ir ar Igauniju [ASSA ABLOY Baltic AS]).

KP 16.06.2012. saņēma atbildes vēstuli no SIA „DEPO DIY”, kur norādīts, ka tā „nekad nav sadarbojusies un tai nav bijuši noslēgti sadarbības līgumi ar [ASSA filiāli].” SIA „DEPO DIY” norāda, ka logu un durvju aprīkojumu iepērk no daudziem piegādātājiem (ražotājiem un izplatītājiem).

KP 20.06.2012. saņēma atbildes vēstuli no SIA „KRŪZA”, kur norādīts, ka tās veikalos tiek pārdota produkcija „ABLOY” un „TESA” un to iepērk no Abloy OY un SIA „Solo-F”. SIA „KRŪZA” nekad nav sadarbojusies ar ASSA filiāli.

KP 28.06.2012. saņēma atbildes vēstuli no SIA „SOLO-F”, kur tā norāda, ka „savos veikalos pārdod atlikumus no 2008.-2009.gadā veiktiem pasūtījumiem, kuri glabājas noliktavā. (..) 2007.gadā tika parakstīts līgums starp SIA „SOLO-F” un AS „ASSABalt” [šobrīd ASSA ABLOY Baltic AS]. ASSA ABLOY preču pasūtījumi tika veikti no AS „ASSABalt” atbilstoši invoisiem.(..) Ņemot vērā, ka sadarbība bija pārtraukta pēc salīdzinoši neilga laika kopš līguma parakstīšanas brīža, līguma grozījumu, papildinājumu un pielikumu nebija. (..) 2012.gadā SIA „SOLO-F” atjaunoja sadarbību ar AS ASSABalt un tika iepirktas preces ar priekšapmaksu saskaņā ar invoisiem”. SIA „SOLO-F” no ASSA filiāles veica vienu pirkumu pēc pavadzīmes 2011.gadā.”

KP 05.07.2012. saņēma atbildes vēstuli no AS „RAUTAKESKO”, kur tā norāda, ka tās tirdzniecības vietās tiek tirgotas preces, kuru zīmols ir saistīts ar ASSA ABLOY zīmolu”. Tiek norādīts, ka preces pērk no ASSA ABLOY Baltic AS un no ABLOY OY.

KP 19.07.2012. saņēma atbildes vēstuli no SIA „cenuklubs.lv”, kur tā norāda, ka pārdod ASSA ABLOY zīmola preces, taču tās tiek iepirktas no SIA „Stamars” un līdz 2009.gadam no SIA „Frebtols”. No ASSA filiāles prece nav pirktā.

KP 19.07.2012. saņēma atbildes vēstuli no SIA „Tirdzniecības nams „Kurši””. No minētās vēstules izriet, ka tā nav iepirkusi ASSA ABLOY zīmola preces no ASSA filiāles.

No iepriekšminētā var konstatēt, ka ASSA filiāle divos gadījumos saviem klientiem pārdeva preces bez līguma, noformējot tikai preču pavadzīmes-rēķinus – SIA „ASSEK” un SIA „SOLO-F”. Pārējos gadījumos logu un durvju aprīkojums tiek pirktas no ASSA ABLOY Baltic AS vai no citām komercsabiedrībām. Vienā gadījumā - SIA „BALTUERG” precī ir pirktas no ASSA ABLOY Baltic AS, lai gan Līgums ir noslēgts ar ASSA filiāli. To apliecina Lietā esošās preču-pavadzīmes rēķini, kur otra darījumu puse ir ASSA ABLOY Baltic AS.

3.3. Pierādījumu par tālākpārdošanas cenas noteikšanu izvērtējums

KP izvērtējot Lietā iegūto informāciju, secina, ka:

1) SIA „BALTUERG” logu un durvju aprīkojumu komplektē ar savu preci, piemēram, durvīm un pamatā piedalās dažādos projektos nevis veic logu un durvju aprīkojuma mazumtirdzniecību, tādējādi šajos gadījumos tālākpārdošanas cenu fiksēšana nav konstatējama. Lietā ir konstatēts, ka SIA „BALTUERG” nelielos apjomos (mazāk kā piecos gadījumos) ir pārdevusi ASSA preci tālāk nenokomplektētu. Salīdzinot preču pavadzīmēs-rēķinos norādīto preču cenas ar katalogā norādītajām ieteicamajām cenām, nav konstatēta katalogā norādīto cenu ievērošana.

2) ASSA filiāle nav ietekmējusi, kontrolējusi un sodījusi logu un durvju aprīkojuma mazumtirgotājus par rekomendējamo cenu neievērošanu;

3) SIA „ASSEK” gadījumā tālākpārdošanas cenu fiksēšana nav konstatējama, jo SIA „ASSEK”, galvenokārt, piedalās dažādos projektos nevis veic logu un durvju aprīkojuma mazumtirdzniecību.

SIA „Tirdzniecības nams „Kurši””, SIA „KRŪZA”, AS „RAUTAKESKO”, SIA „cenuklubs.lv” un SIA „DEPO DIY” nav noslēgti līgumi ar ASSA filiāli. Lietā esošajās preču iepirkumu pavadzīmēs-rēķinos nav atsauces vai norādes uz to, ka preču pircējam ir jāievēro rekomendējamās cenas vai tās nevar noteikt zemākas kā katalogos norādītās cenas.

4) Mazumtirdzniecības cenas ASSA ABLOY Baltic AS cenu lapās ir ieteicamās tālākpārdošanas cenas. Pēc Lietā iegūtās informācijas secināms, ka ASSA filiāle un ASSA ABLOY Baltic AS pašas piemēro cenas, kas ir zemākas par katalogā norādītajām, piešķirot, iespējams, lielākas atlaides nekā savstarpējos līgumos ar klientiem ir paredzēts. Šādā ASSA filiāles un ASSA ABLOY Baltic AS darbībā, piemērojot zemāku cenu nekā katalogā ir noteikts, nav konstatējams tālākpārdošanas cenu fiksēšanas mērķis - uzturēt cenas vienā līmenī, tādā veidā izslēdzot konkurenci.

Lai gan Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pirmā punkta pārkāpuma konstatēšanai nav nepieciešams konstatēt, ka vairumtirgotājs kontrolē tālākpārdošanas cenas savam klientam vai pēdējais tālākpārdošanas cenas ir ievērojis pēc vairumtirgotāja norādēm (šādi apsvērumi pastiprinātu atbildību vai liecinātu par sekām uz konkurenci), nedz Līgums, nedz tirgus dalībnieku rīcība neapstiprina aizdomas par tālākpārdošanas cenu noteikšanu Lietas ietvaros. Līdz ar to Lietā nav konstatējamas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta noteiktā aizlieguma pārkāpuma sastāva pazīmes.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 4.punktu, 11.panta pirmās daļas 1.punktu un 27.²panta pirmo daļu un Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 4.punktu, Konkurences padome

n o l ē m a:

izbeigt lietas Nr.p/11/03.02./15 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu ASSA ABLOY Baltic AS filiāle Latvijā un SIA „BALTUERG” darbībās” izpēti.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

S.Ābrama